

UDAS MATYI.

k 527/6

Egy

EREDETI MAGYAR REGE

négy levonásban.

31.

Mi ezen Udasnak az árra?

Ő biz az apja

Lelkének sem alább párját egy kurta forintnál.

Nagy-Váradon.

J.

Quamvis sublimes debent humiles metuere,
Vindicta docili quia patet solertiae.

PHAEDRUS.

Wm. J. F.

K 527/e6

JÁMBOR OLVASÓ!

E' munkáescának ki legyen szerzője, ha kérded,
Nem tudom: a' bizonyos, hogy az én kezeimbe
csak így jött

Név nélkül; nekem egy szomszédom hozta az Erdő-
Hátrol, vagy honnan, hogy jó lessz rajta nevetni
Majd borozás közben. Igaz is: mert rajta nem egy-
Vidám estéket tölténk, még Marczi kanászis, (két
A' ki nagy Át se tanúlt soha, sokszor majd megütötte
A' guta, úgy röhögött: No ilyet soha gazd'
uram, úgymond,

Még a' hetvenedik nagy-apámnak lelke se hallott.
Be furcsán perdül; pedig a' sor vége nem úgy megy
Mint a' nótában szokták. Osztán meg akarki
Írta uram, de gonosz csontnak kell lenni, ugyancsak
Tudja mikép' szokták. Így ítelt Marczi tudatlan
Fővel; mások még több szépet láttak ezen kis
Munkában, de kivált, a' többek közt, nekem a' sok
Körmönfont magyaros szóllás' formája, meg a' nagy
Könnyűség, elmés lelemény, természeti festés,
Mellyek ezen kised munkát kedveltetik, egybe
Úgy megtetszettek, 's egyszersmind Döbrögi úrnak
Példátlan példás megjobbúlása is egybe (én is
Úgy szívemre hatott, hogy azonnal, mint Matyi,
Háromszor tettem fogadást, hogy közrebocsátom
A' fúrfangos eszü Lúdas Matyi' tetteit, és már
Szükség, hogy szavamat telyesíttsem, mint ma-
gyar ember.

Ebből áll az egész dolog, a' mit mondani szükség
Volt, legalább annak véltem. Most útra bocsátom
A' Matyit, országot hadd menjen látni; ne féljen
Döbrögi úr, mert ő már többször nem veri ám meg.

Írtam — — JOBBOTTHON

egy kancsó Jankai mellett —

A' K i a d ó.

HUDAS MATYI.

Hajdann egy falubann a' Nyírenn é, vagy
az Erdő-

Háton, vagy hol esett, már most jól nem jut
elzembe;

Már csak elég a' hogy egy faluban volt egy
öreg affzony,

Özvegy volt, 's egy rossz fíja volt. Ez munka
fejébe

Nyáronn a' legyet a' szárán csapkodta nap-
estig;

Télen a' fűjtött házban nyújtózva heverte

Át a' szentséges napot; a' vén annya eléggé
Zsémbelt rá; de akár a' szíraz falra marokkal
Borsót hintett volna, szitok, mocsok, és a'
hurítás

Annyit tett Matyinak (Matyi volt neve a' si-
hedernek.)

Illy tunya életet élt Matyi jó-darabig; ha-
nem egyfzer

Holtra elúnta magát, országot látni szeretne.

Annyának húsz szép annyányi libái valának

Egy vén gúnárral, 's egy pár öregecske tojóval,

Jókor költék azok, 's maga hajmolt vélek
az özvegy,

Hogy ha szerencsésenn, úgymond, fel tud-
ja nevelni,

Majd egy kis télerevalót árulna belőlök. —

Arra kötötte magát Matyi, hogy bízná meg
az annya

Ötet, 's a' mi libák eladók, adná neki, majd ő

A' vásárra megyen vele, ott jó móddal eladja,

És fordít valamit rajtok, 's azt mondja hogy
ő még,

Hogyha ezen kapadozni talál, kupecz is le-
het, a' melly

Mesterség lokakat felszült abbann az időben.

Korhely! léhűtő! majd a' vásárra, pokolba!

Azt tudod ügye, hogy ott adnak valamit
heverésért!

Mit keresél az egész nyáronn is? jobb ha
dologhoz

Látíz itthonn. — Az anyó így 's így mocs-
kolta le Mátyást.

Ő pedig a' vásárramenést feltette magába,

És addig 's addig, hogy csak rávette az
annyát.

Ám no hiszen legyen úgy, úgymond, áld-
jon meg az Isten,

Csak valamit lendíts, mert héj! bűn ám a'
henyélés.

Kedve derül Matyinak, szerez egy jó kéz-
beli fütykőst,

'S a' sutból kivon egy pókháló-lepte tarifznyát,

Melly vén apjának loha sem szállott le
nyakáról.

Ebbe az annya rakott túró, hájat, kenye-
ret, sőt,

'S fokhagymát; azalatt ő a' vén lúdakat arrább
Hessegeté, 's az eladnivaló húszat kifza-
kalztván,

- Annyának minden jót kíván, 's ballag utánnok.
A' vásár egy kis városban esett, ama híres
Döbrögi úr' örökös jószágabann. Ez az úri
Méltóság bölcsen vigyázott mind az adókra,
Mind a' vásárlókra, becsét megfizabta előre
Mindennek, 's osztán ha talán kevesebretalálá
Szabni akárki eme' vagy ama' jószágának az
árrát,

Vagy ha talán többen bátorkoda tartani: ő azt
Elkonfiskáltatta, meg is büntette az árost.
Hogyha pedig netalán más olcsón vett vala-
mit meg,

És neki megtetfizett: csak azért kivetette
belőle,

Hogy fentartódjon fegyverrel nyert ősi jussa.
A' mint Döbrögi úr egyfzer sétála alá 's fel,
A' mi Matyink, és a' szép húsz liba tünt
ízemeibe;

Annyival inkább, mert az urat minden sü-
vegelte,

Csak Matyinak volt fennegyedül a' főrevalója.
Kérdi az úr: Ki ezen lúdnak gazdája? —
Magam la!

Így szólott nagy nyersnyakason Matyi. —
Ejnye gazember!

Nem tudod itt ki az úr? majd emberség-
re tanítlak!

Hol vagyon a' süveged? mi ezen lúdoknak
az árra? —

Bényomván süvegét, és megrázván kacza-
gánnnyát:

Három márjas, úgymond, párját ilyen
amollyan! —

Kéri az úr, szidván, fele árrán. — Ő biz
az apja'

Lelkének sem alább párját egy kurta forintnál.
Döbrögi int egyet pálczájával. Nofza három
Fogmeg előterem; ők Matyit a' kastélyba
czibálják,

Lúdjaít elvezzik, és a' két kapu közt hevenyébe

ELSŐ LEVONÁS.

Ötvent vágnak rá, mellyet lábtól süvegelve
Egy ispány számlált és Döbrögi a' folyosórol
Felkönyökön nézett. — Matyi tüstént hogy
felerefztik,

Így szóllt Döbrögihez, szeme közzé nézve
merően:

En uram a' fizetést köszönöm, 's ha az Is-
ten erőt ad,

'S életben megtart, majd megfzolgalom;
azért csak

Rójjá fel a' jegyzökönyvébe, hogy el ne
felejtse:

Háromszor veri ezt kenden Lúdas Matyi
vissza.

Erre Matyit két zöld inges hajdú lepofozta,
Es mint egy ehet a' kastély' kapuján kivetette.
Míghúzták vonták, még egyszer visszakialtott:
Olztán háromszor veri meg Lúdas Matyi

Hogy már ott kint volt, így szóllott a' so-
kasághoz :

Majd megláffátok, háromszor megverem azt la!
Ezt minden neveté; de kivált a' Döbrögi udvart
A' kaczaj, és hahoták kicsiben hogy fel
nem emelték.

MÁSODIK LEVONÁS.

A' mi Matyink, könnyen lehet elgondolni,
hogy annya'

Háza felé képpel sem fordúlt; bűgva morogva
Elment földetlen földig, 's elvitte magával
A' boffzúállás' lelkének egész seregét is.

Hogy nagy céljához juthasson, pénzkeresésre
Adta magát. Jócskán keresett is, hol napi-
számmal,

Hol szolgálattal; 's néhány nyelvekben eléggé
Jártas lett, mert sok nagy városokat beba-
rangolt;

'S annyiba mennyibe fok mesterségnek ki-
tanulta

A' csinnyát-binnyát. Bizván hát mind az
elzében,

Mind erszényében: Hogy Döbrögi meg ne
csalódna;

Számot vethetnék is már egyszer vele, úgy-
mond.

Képe azolta nagyonn elváltoza néki, azomban
Döbrögi' házánál már még csak híre is elmúlt.
Bátrann elmegy hát a' nyílt udvar' kapujáig,
A' melynek külsőben nem igen kedvére he-
vert volt.

Látja, hogy a' füstös házak helyébe azólta
Újabb ízléssel készült palotát emelének,
A' fala már fennáll, fedeléhez is a' faragatlan
Sok szép szálfák már néhány csapatokba he-
vernek:

Jól megyen a' dolog itt, úgymond, már
semmi bajom sincs.

Elfordúl onnan; veszen egy félkézbeli bárdot
Zsebbeli ölmérőt, 's plajbázt, egy írha-
köttövel,

És így vándorló olasz-ács formába jelen meg.
Eljutván a' nagy kastélyhoz, mint ahoz értő,
A' falnak szélét, hosszat mérsékli szemével.
Onnan vizsgáló képpel megyen a' farakáshoz,
Olykor felfelnéz, 's a' fákat megmosolyogja,
Csóváltatja fejét. Meglátja az úr is az embert,
'S arra felé sétál, mit akar, megkérdezi.

Semmit,

Úgymond, méltóságos uram! csak ezen va-
la útam,

'S nem tarthattam meg magamat, hogy bé
ne tekintsek,

Mert mesterségem. Látom hogy, akarki csi-
nált,

A' palotábann a' kömívesmunka királyi.
Bár már a' fedelét láthattam volna! reménylem
E' dibdáb fákkal nem fogja az úr bekeverni.
Ezt, mond Döbrögi, egy német mester ja-
vasolta,

És a' mérte ki is. Jók, jók, úgymond Ma-
tyi, apróbb

Házaknak, de nem ám kastélynak. Róma .
)(5 felé kell

Forgani, hogy pompás fedelet láthasson az
ember.

Én nagyságos uram! láttam 's dolgoztam
is egy két

Herczegi munkákat; hanem illy fákkal le-
hetetlen

Házaknál egyebet bégányolgatni. — Kirántja
Zsebbeli mértékét. — Megméri — De kár,
hogy öt újjal

Még nem hosszabbak; hanem én senkit se
gyalázok,

Sem magam ok nélkül a' más' dolgába nem
ártom.

Menni akar; de az úr megtartóztatja. —
Barátom!

Még nekem, úgymond, egy áccsal sincs al-
kum. Az Úr hát

Járt az olasz földön! — Tessék bójönni!
— Ebédje

Volt é már ma? — Ha munkám meg fog tet-
fzeni, nem fog

Nálamnál jobb, és nemesebb gazdára találni.
Elmosolyodja magát Matyi, és dicséri az
úrnak

Építésbeli izlését, sajnálja, hogy itten
Tán fák sem lefznek fedelekhöz meglege-
tősek.

Oh! a' földön sincs, mond Döbrögi, oly
vadon erdő,

Melly az övénél jobb, 's szebb fákat tud-
na mutatni.

Látni fzeretné azt Matyi. — Döbrögi pont-
ba parancsol,

Fogjanak egy hintóba. — Szakács találjon
azomba.

Míg bémennének, Matyi mondja, hogy
arravaló fak

Hogyha taláztatnak, jó volna talán kijegyezni,
Sőt tán egy úttal vágatni is. — Egybe az ispányt
Szóllítják, — az ebéd készül, — jól laknak,
's a hintó

Ott terem, egy pillantat alatt kinn vagynak
az erdőn.

A' baltások is ott vagynak már. Járja az úrral
A' roppant tölgyest Matyi, és vizsgálja, ha
szép fát

Sejt meg. Már minden munkást elrende-
léssel;

Még egy olyan fát nem lél, a' millyet akarna.
Bellyebb mennek hát, vizsgálódnak — Ma-
tyi egyszer

Mondja, hogy ő már lát; egy nagy sürübe
becsalja

Döbrögit. E' jó lefz, kár hogy nincs egy
öles, úgymond.

Döbrögi nem hiszi, és által próbálja ölelni.
Akkor megkapván Matyi bátran két keze
szárát,

Egy gúlsal, melly már készen volt, ösz-
veszorítja.

Mem vagyok én, uram! ács, hanem a' Lú-
das Matyi, úgymond

Kit kend megcsapatott, és elrablotta libáit,
'S megmondá, hogy majd háromszor megve-
ri kendet.

E' most hát első. Vág egy jó tölgyfa suhángot,
'S azzal búbjától talpig meghánnya keményen.
Döbrögi hafztalanúl hánykódott, mert fa-
mohával

A' száját jól bétömködté. Azomba az erdő
Rengett a szörnyű ropogástól, 's a' rohanó fák'
Vad morgásaitól. — Mátyás az urat mega-
gyalván,

És a' lúd' árrát a' zsebjéből kikeresvén,
Törli szemét száját, és a' sürübe elillant.—
Már minden fejszés munkája után heverészett,
Már jobbára ledöntve hevert a' czímeres erdő'
Legszebb része; menő félen már a' nap; az
ember

Bárha dologtalan is, de az ácsorgásra reáún:
Még sem jön sem az úr, sem az ács. Vég-
tére az ispány

Nem veszi a' dolgot tréfának, hoppogat; erre
Hoppant vissza odább meg odább a' rengen-
teg erdő.

Hallgatnak; de csak a' szomorú bagjok' hu-
hogási

Ofztogaták a' nagy csendességet szakaszokra.
Többen kurjantnak, figyelem van utánna,
— sohonnan

Egy kukkhang sem jő. Már most megfzép-
pen az ispány,

Széllyelrendeli a' baltásságot, hogy az erdőt
Hajtsák meg, mert már bajnak kell lenni,
akárhogy.

A' mint egynéhány hajtók a' völgyet elérik,
Hallanak egy olyan horkantást, mint mi-
kor a' kant

Megdöfik a' szívéen, 's a' sebje miatt leg-
utólszor

Elfusszantja magát. Megdobban az ijedezésre
Rákapatott jobbágy, hátrál, 's ordítja az
ispányt.

Ott terem az, 's félénk népét biztatja le-
mégyen

Oldalvást a' völgyre vele — Mit látnak!
— az Isten

Mentse az illyentől még a' jó Krími tatárt is!
Egy fához gúsolva urok, 's a' szája betömve,
'Sa'selyem öltözetek szét vagynak rajta feselve.
A' gúzt elvágják, és szájából kifeszítik
A' mohot. A' rémült ispány instálja alássan
Hogy mi pogány gyilkos bánt illy szörnyű
ilzonyúan.

Ő nagyságával? — Felelet' helyébe aludt vér
Ömlött Döbrögiből. Sok csuklás közbe sokára
Úgy nyöghette ki, hogy Lúdas Matyi meg-
gyilkolta.

Eggyik jobbágy a' másiknak kúrta gubáját
Megrántá, más a' mellettevalót könyökével
Titkon illenté, míg Döbrögi sírva könyörgött:
Oh fiaim! vigyetek szaporán, mert megha-
lok, úgymond.

Ekkor ölkbe vevék ezek a' jó emberek, és el-
Vitték a' kocsihoz; mások famohát fedezgettek
És derekának lágy fekvést puhogattak; az
eggyik

Szürét tette alá, másik ráadta gubáját:
Hogy haza czaammogtak vele a' lovak, egy
banya két pint

Szappanos égetbort kent szélyelrajta. Az udvar
Egy kis mákszemnyit sem aludt; minden
köhenésen
Őt, hat ferjficseled, és szint' ugyanannyi
fejérnép
Ütköze egymáshoz; nagy volt, egy szóval,
a' hü hó.

HARMADIK LEVONÁS.

Hát Matyi hol jár most? vátig keresik,
de az éjnek
Jó óltalma alatt hamar általment a' határon,
És már új módon gondolkozik a' mi urunknak
Második ízbeli megpüföléséről. Mikor elsőbb
Vándorlott, egy vén doktornál egy darab ízig
Szolgált volt hajdan; az öreg valamelly re-
gementnél
Felcser volt; minthogy híven szolgált,
reményle
Most is, hogy tán majd jó szívvel látja.
El is ment,
Még életbe lelé, hozzá beszegöde inasnak
Olly feltételllel, hogy az esmeretes nya-
valyáknak
Czifra nevére, hafzonvehető füvekre, porokra
Érvágó krisztély', köppöly', lánczéta', borotva
'S más borbélyszerűzám hafznára, sebekre
való szér'
Fördök', párgolatok' készítésére, kenőcsre
Oktatná őtet, 's adná oda néki ruháját,
Ócska parókáját, spádéját, és paripáját.

Ígért zálogot is hogy hágy Skorbuntzius
urnál

A' paripáért, és a' doktori gálaruhaért;
E' mellett az egész nyáron szolgálja elingyen.
Rá állott az öreg. — Feje jó volt a' mi Ma-
tyinknak.

'S egy két hét csak alig tölt el bele, hogy
hihetetlen

Kézséggel ki tudott görögül fok száz nya-
valyákat

Mondani, mellyek azon században módiba
voltak,

'S orvoslásoknak módját is; tudja viselni
Doktori módra magát, 's illett a' tászli-paróka
És a' kofzperd rá. Az öreg Skorbuntzius úrtól
Búcsút velz hát; és egyenest nek' erefzti fakóját
Döbrögi úr kastélya felé. — Még Döbrögi
szintén

Lábra sem állott, még meg sem szabadult
az előbbi

Megpüfölés' szedres dagnatjaitól: ehol újra
Látogatásra megyen hozzá Lúdas Matyi
szörnyü.

Ígéretje szerént. Híjjába keríti magát be
Lántsás és puzdrás hajdúkkal, mert lehetetlen
A' bosszúálló Lúdas Matyitól menekedni.
A' végső faluban Matyi egy vezetőt fogadott
meg,

Hogy színt adasson szándékának. Mikor olztán
Döbrögi úr' falujába jutott, tüstént kalaúzt
kért.

Mertő, úgymond, mostan futva megy a' ge-
nerálist

Meggyógyítani, kit a' ló ölszfetiport. Nofza
rögtön

Földes-uráho' fut a' bíró, bejelenti, hogy
itt egy

Német felcser van; mert akkor Döbrögi fűhöz
Fához kapkoda, és a' kit csak ajánlani tudtak,
Bárha kerékgyártó, lóorvos, marhakurúzló
Volt is, felviteté, és meghallgatta tanácsát.
Kéri tehát ezt a' doktort is, hogy ha az
Istent

Féli, tekintse az ő nyomorúságát, 's lega-
lább egy

Pillantást szánjon megnézésére; jutalmat
Várakozása felett ígér neki, és kocsijában
Küldi el a' generál szállásáig. Matyi gazda
Egy darabig vonogatta magát, végtére az
egymást

Erő sok posták elvitték csaknem erővel.
(Bárha nem említném, lehet elgondolni csak
úgyis,

Hogy Matyi a' képét okosan bé tudta vakolni,
És különös módon elváltoztatni beszédét)
Döbrögi, a' kinek a' testén némelly daganatja
Oszlani még nem akart, és többnyire ágyba
hevert még,

Majd kifzőkött szedreskék bőréből örömeben,
Hogy vélt orvossát meglátá; kéri az égre,
Földre, hogy illy nyomorúlt sorsán, ha le-
hetne, segítsen.

Megvizsgálja azért Matyi, és szörnyű nya-
valyákat

Érez, megromlott vérében; hogyha azonnal

Fördő nem készül, és köppöly, még ma
bizonnyal

A' szívére megyen, 's ekkor vállát emelité.
Kéri az úr minden szentekre, hogy a' mit
az Isten

Értésére adott, rendeljen. Doktori képpel
És gonddal Matyi egy asztal szélére kö-
nyöklött.

Fördővíz szaporánn, úgymond, és füvek!
Ezeknek

Elszámolja külön neveket; száz erdei, réti
Dudvák voltak ezek. — Nofza ispány, szol-
ga, poroszló,

Hajdú, kukta, szakács, kertész, szoba- 's
konyhaleányok,

Béres, strázsa, kocsis, fellajtár, bába,
favágó,

Egy szóval minden, valamellyik elől, vagy
utól volt,

Fusson az udvarból a' rétre, ligetre, cserére;
Addig az üstbe elég vizet, és hadd égjen
alatta.

A' nép mind kirohant. Matyi megvizsgálja
az úrnak

Vakfzemeit, kendőt vesz elő, addig simo-
gatja

A' két szárnyával, hogy száját befedi, akkor
Megköti hátul a' tarkójánál: uram úgymond,
Nem felcser vagyok én, hanem a' Lúdas
Matyi, kit kend

Megveretett, 's lúdját elvette; de halztalan
a' szót

Nem szaporítom, elég, hogy most másod-
szor adom meg
A' mit megmondtam; főképen kend hogy
a' hozzás
Várakozásba magát ne gyötörje sokára,
csak essünk
Által rajta. Ha még nekem a' jó Isten
erőt ad,
Harmadszor se fogok majd késni. Előveszi
ekkor
Döbrögit, és a' vert testét megdöngeti rútúl.
Akkor az ágyfőből a' pénz' kulcsát kikeresvén
A' lúd árrát, és költségemet elveszem úgy-
mond.
Azzal búcsút vesz, kimegy, a' paripára fel-
ugrik,
'S illa bereg — haza jön a' füves csorda ra-
kottan.
Bészalad a' szobalyány, meglátja az úr' csu-
daképét,
Elsikkantja magát, kimegy, ölzveriköltja
az udvart.
Eggyik kérdi, mi baj? — másik, hogy hol
van az orvos?
Kulcsolják kezeket, tanakodnak, hogy ki
az ördög
Fojtá bé ismét száját nagyságos uroknak.
Oldjuk meg szaporán. — A' félholt Döbrögi
ekkor
Már csak alig szuszogott, és minden pontba
elájúlt,
Csak lassan nyöghette ki, hogy Lúdas Ma-
tyi volt az,

És hogy agyon kínzá. Mind lóra kap a' ki
csak ülhet,
'S kergetik a' Matyi' hült nyomait, de ha-
szontalan, ő már
Tudj' Isten hol járt; — bizonyos legalább
hogy örömmel
És jó kedvvel tért ő meg Skorbuntzius úrhoz.

NEGYEDIK LEVONÁS.

Már most ám igazán rosszúl volt Döbrögi,
rendes
Orvosokat hozatott 's kurrenst küldöttek
az ország'
Minden részéhez Lúdas Matyi' elfogatása
Végett; csak hogy az ő képét igazán leiratni
Nem lehetett: minthogy mindég más színbe
jelent meg.
Csak neve volt neki hát kijelentve. (Hogy
e' bizonyossan
Megtörtént, 's hogy az ő neve ezzel ret-
tenetes. lett,
Megláthatni hazánk' törvényeiből, hol az
ollyan
Rossz útonjáró kutya fog, mint a' mi Matyink
volt,
Lúdasnak neveződik; e' hát nem hol-
mi hazugság)
Nem jött kézre Matyink: melly a' mi urunk-
nak eléggé
Bokrosította baját, és már egy izbe re-
ményeség

Sem volt éltehez : hanem a' bölcs orvosok
által

A' jó természet nyavalyáján végre erőt vett,
Es addig 's addig, keze' szennyét csak ki-
heverte

A' Lúdas Matyinak; hanem a' neve an-
nyira félzket

Vert szívébe, hogy a' falu' lúdját mind le-
ölette,

Mert mihelyest csak lúdtollat látott is,
elájúlt.

Még a' lúdimagistert is ki akarta csapadni
A' jószágából; de ez azt ígérte, hogy in-
kább

Rektornak hívatja magát, 's minden követőit;
Még említni se volt szabad a' papjának
előtte.

Húsz láncsást csak azért tartott, hogy tíze
napestig,

Tíze vízont éjjel strázsáljon néki az udvar
Környékén; hozzá közelíteni akárki fijának
Nem lehetett, hacsak úgy, hogy már rég
esmeretes volt.

Ezt Matyi mind jól tudta; mivel jó kémjei
voltak.

Tudta, hogy a' faluból ha kimegy, hintója
körül is

Mindég, tíz láncsás lovagol; de haszonta-
lan, ő azt

Háromszor fogadá, hogy megveri Döbrögít,
annak

Bárha török szakad is, csak meg kell lenni
akárhogy.

Országos vásár esik egykor Döbrögi úrnak
Városkájában. Matyi ott, mint más igaz
ember,

Megjelenik paripán, 's a' lóvásárba alá 's fel
Járkálván, meglát egy szép lovat egy sihe-
dernél,

Kérdezi hogy mi az árra? — uram csak száz
arany, úgymond

Hogy lehet ez? kérdé Matyi, czimbora!
úgye komázol?

Öt lovat is veszek én annyin, tán szebbet
is annál.

Úgyde uram! felel a' siheder, jó nagy
Magyarország,

És mégis ki hagyom mindjárt vájatni aczéllal
Mind a' két szememet, ha csak egy ló hág
is elébe.

En úgy a' lovadat megvenném, mond Ma-
tyi, hogyha

Megbizonyítnád azt; pedig így meg nem
veszi senki.

Int neki, félre megyen vele: Nézd ottan
lakik egy úr,

A' Lúdas Matyi név szörnyű félelmes előtte,
Tán hallottad is azt? majd erre megyen
kocsikázni,

Tíz lántsás katonák lovagolnak hintaja mellett.
Majd ha az erdönél jönnek, nyargalj oda,
's monddjad

Szembe az úrnak, hogy te vagy a Lúdas
Matyi, olztán

Kotródj ám, mert száz lelked lesz, mégis
az ördög

Elvilez ecsém! ha azok megcsípnek! hogyha
nem, úgy én
Megvelezem a' lovadat, majd meglelsz én-
gemet itt 's itt,
Tíz aranyat feladok felpénzül, hogy bizo-
nyos légy.

Tetszett a' tüzről pattant sihedernek az alku,
És nehezen lesi azt, hogy már mikor in-
dul az úr ki.

Egyszer lárma esik, rivogatják félre az
embert,

Döbrögi jö hintón, útjából félre vonódik
Minden igaz lélek. Peseg a' vér a' sihe-
derben,

És csak alig, csak alig várhatja, hogy a'
kerek erdőt

Érjék, egyszeriben mint a' nyíl utánnok
ereszti

Tátossát: lassan, lassan uraim! kiabálja,
Mellé izöktete hintájának: tudod é uram,
úgymond,

Hogy ki vagyok? tudd meg, Lúdas Matyi
én vagyok. — Utzu

Rajta legények! ordítja az úr — egyszerre
utánna

Mind a' tíz láncsás; de mi haszna nyomá-
ba le hágnak.

Fogd ki kocsis! nyerges lovadat, mond
Döbrögi, jobb ez

Mind a' tízénél: mondjad kétfáz arany, a' ki
Elfoghatja. — Az úr talpon áll a' kocsijában
És kíváncsi szemét düjjelzve ereszti utánnok,

Hogy fogják már el Matyit. Ő pedig a'
 kerek erdő'
 Sarkánál elbúva fülelt, 's látván, hogy az
 úr már
 Csak maga van, kilopódzott, és megrántja
 ruháját:
 Mit bámúl az uram? nem fogják azt ma
 el, úgymond,
 Olztán nem Lúdas Matyi az, hanem én va-
 gyok; a' kit
 Megveretett kelmed, s lúdját elvette erővel.
 Döbrögít a' menykő ha azon nyomban megü-
 tötte
 Volna, talán sokkal könnyebb lett volna
 szegénynek.
 Egybe elájúltan fordúlt lefelé kocsijából.
 Ott Matyi szánakozás nélkül megverte
 utólszor,
 'S erszénnyét a' lúd' árrába megint kiü-
 rítvén,
 Mondja: ne féljen az úr! már többször nem
 verem ám meg.
 Azzal lóra kapott, 's elment dolgára örökre.
 A' tizenegy lovasok nagy későn visszakerültek,
 Vert lovaik csak alig húzván fáradt inokat
 már,
 Megzfékolt urok is, kit elérkezvén kocsi-
 jában
 Bádjattan leltek. Mondják neki, hogy le-
 hetetlen
 Volt béérni Matyit. Nem is a' volt, Döb-
 rögi mondja,

A' négyelnivaló, megvert már újra. —

Az Isten

Így bánik, 's bánjon valamennyi kegyetlen
urakkal!

Ezt mondván, megtért a' kastélyába, 's azon-
nal

Elküldötte a' húsz láncsást nyájas kegyelem-
mel,

Kívánván ezután az erőszaktételek ellen
Oltalmazni magát, törvénytelnül soha többé
Senkit nem bántott, és jól végezte eléltét.

MTAK 22/1957

MAGYAR
UDOMANYOS
AKADÉMIA
KONYVTARA